Увечері вигладжував камінцем горіхового птаха. Коли тешеш сокирою, то бачиш ніби впритул. А коли вже завершуєш камінцем — вигладжуєш лінію, контур. Лінія тікає, ховається між горбів грудей, біжить поза талію, знов ховається. Вигладжуючи камінцем, ти ніби наздоганяєш її. Коли птах заблищав — значить, витончилась лінія, стала невловніша. Мені здається, я знаю лінію краще за Енгра — бо відчуваю її, як світло, як абсолют. Знаю її видиму, а коли ховається — і там пальці її наздоганяють. Рисунок теж є ніби найтоншою скульптурою, розплесканим рельєфом. Але кругла скульптура володіє навіть витонченішою лінією, ніж перо Рембрандта. Вона невловна і неперервна. Боже, я тримаю в руках саму ідею Лінії.

Сокира витісує об’єм, а камінець виводить лінію. Лінія ущільнює, утоптує твір. Дає характер. Вона завершує.

Малюється не пензлем, не олівцем і не квачем — рукою. Рука хапає лінію навпомацки, навздогін.

Дом’є колись сказав: "Людина — це жест". Жест. Навперейми..

У нестерпну спеку лінія у скульптурі ясна, повна. Ховаючись від спеки за вікном, лежу на ліжку і дивлюсь на горіхового птаха. У лінії його торса єдина жадана прохолода.

Таку ж тонку тінь дає запах горіхового птаха.

Це свіжі, ще не видані в жодному світі, мої торси. Кожен посічений тисячами й тисячами ударів простою сокирою. Нею рубаю і дрова. Чим ширша, важча сокира — тим точніший удар. Особливо надвечір, після заходу сонця — вона вже рубає сама і в темряві — рука її лише стримує. Вранці прокидаєшся — аж перед тобою світиться, пахне свіжий жіночий торс. Звідки ти? з якого неба?.

Почалося з верби, зламаної нічною бурею над річкою Турянкою на Підгір’ї, тіло легке й біле. Саме вона стала тим найдавнішим Світовим деревом понад безмежною водою. Вже потім були дуб, сосна, граб, морва, горіх. Глід має залізне світло-вохряне тіло, обкидане родимими плямами з ніг до голови — хтось зрубав, і я вночі притяг його ще живого. Пізніше, вже цього літа, був абрикосовий гай над Хаджибейським лиманом. Солоні суховії обчурхали стовбури до кістки. Між ними попротоптували у камені стежки сотні чорних і сірих кіз, у них ратиці крем’яні і гострі, як роги. Видко, давні, дуже давні шляхи.

Якось Еймі в Лемонті, знову щоб ужалити мене в саме серце, похвалилася мені, що добре знайома з дивним ученим, котрому вдалося реконструювати бізонячі стежки їхніх тисячолітніх переходів у Лемонті — самому серці Пенсильванії, де вже починалися гори. А коли він уклав мапу тих, майже невидимих людському окові прадавніх бізонячих переходів, то майже точно та мапа наклалася на мережу вже теперішніх людських шляхів. Я дуже пильно якось приглядався до зеленого моря піді мною з місцевого літачка над Лемонтом. Я тоді повірив їй, а чому ні? Хіба я не бачив? Ті бізони саме заходили під землю — якраз у підніжжі коло мого дому починалася гора Нітані — нараз вона розверзлася і впустила їх усіх, а тоді зійшлася над ними навіки.

Кого бачили ті чорно-сірі кози на тих стежках з давньої Ольвії понад Хаджибеєм?. Тоді була страшна спека, я пов’язав голову білою сорочкою і забрів далеко-далеко в лиман. Там ногою намацав ямку в глиняному дні і піймав у ній руками один за одним двадцять два бички. Кожного виносив, притиснувши до грудей, і кидав у калюжку на березі з такою ж теплою підсоленою водою. То були темні, муарові на піску, майже голі змії з розчепіреними крильми.

Найпізніші в тому часі були два жіночі торси з дуже твердого біло-рожевого дерева, теж над водою. Справжній мамутовий бивень! І ніхто не знав його імені. У нього темне, дуже темне й цупке овальне листя. Кого не спитаю, ніхто не знає, звідки воно. Лише одна чорнява жіночка довго дивилася на мене, довго думала, аж згадала: жостір!. Дивне ім’я.

Від доторку його тіло бриніло і спалахувало. Може, колись отак виглядав пароський мармур? Може, менада у Скопаса називалася зовсім інакше і щось тримала високо в руках — якусь чашу з вином?. Але відбилися руки по лікті, і ноги до колін, і стесане часом лице дивиться в небо — і лишилося єдине: торс. А танець не спинився й на мить.